

Використана література:

1. Кривов'язюк І.В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 83-90.
2. Васьківська К.В., Васьківський Ю.П., Децик О.І., Прокопишак В.Б. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва: регіональний аспект. *Електронне наукове фахове видання „Ефективна економіка*. 2018. №7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2018/6.pdf (дата звернення 10.01.2020).
3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560 – XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 10.01.2020).
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 11.01.2020).
5. Бедрековський П.М. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємства торгівлі: сучасні механізми та інструменти. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2017. Т.22, Вип. 5. С. 108-112.

Остапенко А., к.т.н., доц.,
Шумова О., студентка,
 ХНТУ, м. Херсон, Україна

НОВЕЛИ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ БОРЖНИКА-ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Вступ. Притаманна сучасній вітчизняній економіці висока динаміка змін зовнішніх чинників, що впливають на функціонування та діяльність суб'єктів господарювання, обумовлює необхідність здійснення дослідження регулювання відносин фінансової неспроможності та банкрутства боржників, з метою забезпечення дотримання прав та законних інтересів, як самого боржника так і його кредиторів, а також інших учасників означених відносин.

Питання щодо відновлення платоспроможності боржника, а також складу підстав та порядку відкриття провадження у справі є предметом дослідження таких вчених та фахівців з питань банкрутства, як В. В. Джузь, С. В. Жуков, Б. М. Поляков, М. І. Тітов, О. Удовиченко та ін.

Проте прийняття нового нормативного акту – Кодексу України з питань банкрутства від 18.10.2018 року № 2597-VIII (далі – Кодекс) викликає необхідність подальших наукових досліджень умов відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом.

Кодекс встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника – юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи [5]. Але при цьому, дія Кодексу не поширюється на банківські установи, які виводяться з ринку або ліквідуються відповідно до Законів України «Про банки і банківську діяльність» від 7.12.2000 року № 2323-III та «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 року № 4425-VI; провадження

у справі про визнання емітента іпотечних облігацій неплатоспроможним (банкрутом) здійснюється у порядку, передбаченому Кодексом, з урахуванням норм Закону України «Про іпотечні облігації» від 22.12.2005 року № 3273-VI; провадження у справі про визнання інституту спільного інвестування неплатоспроможним (банкрутом) здійснюється у порядку, передбаченому Кодексом, з урахуванням норм Закону України «Про інститути спільного інвестування» від 5.07.2012 року № 5080-VI; провадження у справах про банкрутство окремих категорій боржників регулюється з урахуванням особливостей, передбачених Кодексом. Також, зауважимо, що дія Кодексу України з процедур банкрутства від 18.10.2018 року № 2597-VIII також не поширюються на казенні підприємства, а також на боржників, які провадять діяльність пов'язану із державною таємницею.

Основна частина. Метою запровадження Кодексу є вдосконалення законодавства та припинення розбіжностей у нормативно-правових актах, які дотичні до сфери регулювання питань банкрутства в Україні.

Кодекс сприяє реформуванню сфери неплатоспроможності боржника, а саме переведенню у практичну площину її із теоретичної. Відтепер можливість легально позбутися безнадійних боргів мають як юридичні так і фізичні особи, а це надає їм можливість розпочати «нове життя» [4]. Очікується, що поступове цивілізоване вирішення проблем «безнадійних позик», зокрема й іпотечних, оздоровить банківську систему і дасть поштовх в її розвитку. А це, в свою чергу, дозволить Україні зробити кілька впевнених кроків на шляху до «тридцятки» у рейтингу Doing business [3].

З прийняттям Кодексу Верховна Рада України чітко заявила про свої наміри піти американським шляхом щодо регулювання інституту банкрутства, оскільки подібний досвід регулювання цієї галузі шляхом кодифікації спеціальних норм застосовується доволі успішно саме в США. Певні норми, які відображенні у Кодексі, мають суттєве значення для вдосконалення механізмів вирішення фінансової неплатоспроможності суб'єктів господарювання в Україні.

Щодо визначених судових процедур, які застосовуються щодо боржника то у Кодексі до юридичної особи вводяться наступні судові процедури: розпорядження майном боржника, санація боржника, ліквідація банкрута; щодо фізичної особи застосовується реструктуризація боргів та погашення боргів боржника. Процедура погашення боргів боржника вводиться у справі про неплатоспроможність разом з визнанням боржника банкрутом [1].

Відмітимо, що необхідною умовою провадження процедур санації боржника або ліквідації банкрута є дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Отже, згідно з Кодексом України з процедур банкрутства від 18.10.2018 року № 2597-VIII підставами провадження у справі про банкрутство можуть бути [1]: справа про банкрутство розглядається господарськими судами за місцезнаходженням боржника (юридичної особи, фізичної особи або фізичної особи – підприємця); боржник або кредитор мають право на звернутися до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про

банкрутство; господарський суд за заявою боржника (у разі загрози його неплатоспроможності) відкриває провадження у справі про банкрутство; якщо справа не підсудна господарському суду за місцем знаходження боржника, матеріали справи передаються судом за встановленою підсудністю в порядку, визначеному Господарським процесуальним кодексом України від 06.11.1991 року № 1798-XII, іншими законами України та підзаконними актами.

Отже в сфері регулювання неплатоспроможності боржника або визнання його банкрутом значні зміни торкнулись і безспірності вимог кредиторів. Нагадаємо, що раніше справа про банкрутство порушувалась, якщо такі вимоги, підтверджені рішенням суду й постановою про відкриття виконавчого провадження, сукупно становлять не менше ніж 300 мінімальних розмірів заробітної плати та не були задоволені боржником протягом трьох місяців після встановленого для їх погашення строку, але Кодекс значно спростив цей підхід. Особливої уваги заслуговує те, що скасовується вимога щодо трьох місячного строку для погашення заборгованості та мінімальної суми для порушення провадження [2].

Зміни також торкнулись і процедури призначення арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна, так запроваджено незалежність арбітражних керуючих від впливу державних органів шляхом створення саморегулювальної організації арбітражних керуючих, а також продаж майна під час ліквідації виключно на підставі аукціону через єдину автоматизовану систему. Так, в ухвалі про прийняття заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство суд пропонує не одному, як було раніше, а вже трьом визначеним арбітражним керуючим подати заяву на участь у справі [4]. Якщо згоду на участь у справі дає тільки один арбітражний керуючий, то процедура більш-менш зрозуміла. Проте, якщо така згода надходить від двох або трьох із них, може розпочатися найцікавіше. У такому випадку господарський суд призначає розпорядником майна особу, обрану трьома кредиторами, які, за інформацією, наданою боржником, мають найбільші грошові вимоги до нього на дату прийняття заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Оскільки в Україні справи про банкрутство можуть розглядатися дуже довго, і досить часто така процедура може тягнутися роками. Одна з причин – законодавчо надані недобросовісним боржникам можливості для зловживання своїми процесуальними правами шляхом подання апеляційних і касаційних скарг. Так, досить часто спочатку ухвалу про відкриття провадження у справі про банкрутство в усіх інстанціях оскаржує боржник, після цього естафету переймають його акціонери (учасники). Як наслідок, перехід до наступної процедури затягується на роки. Кодекс має на меті скорочення строків розгляду справ про банкрутство.

Висновки та пропозиції. Отже, передбачені Кодексом процедури досудової та судової санації, відсутні чіткі строки для їх проведення (суд встановлює строк у кожному випадку на підставі плану санації). Разом з тим позитивним є те, що Кодекс ліквідує більшість перевірених часом схем, які давали можливість уникати за допомогою «фіктивного» банкрутства фінансової відповідальності, «кидати» бізнес-партнерів, захоплювати активи тощо.

Таким чином, зміни, закріплені на законодавчому рівні сприятимуть позитивному впливу на процедури відновлення платоспроможності або визнання банкрутства боржника-юридичної особи. Так, наразі процедура банкрутства стане ефективнішою і прозорішою для юридичних осіб, адже: Кодекс мінімізує можливість фіктивного банкрутства, що позитивно вплине на захист прав кредиторів, і, як наслідок, сприятиме відновленню кредитування; продаж майна підприємств-банкротів відбуватиметься виключно через електронні аукціони; значно скоротяться строки процедури банкрутства.

Використана література:

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення 13.02.2020).
2. Пояснювальна записка до проекту Кодексу України з процедур банкрутства. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH67W00A.html (дата звернення 13.02.2020).
3. Рейтинг «Doing Business 2019». URL: [http://russian.doingbusiness.org/ru/data/exploreconomies/ukraine#DB_r1](http://russian.doingbusiness.org/ru/data/exploreeconomies/ukraine#DB_r1) (дата звернення 14.02.2020).
4. Удовиченко О. Кодекс із процедур банкрутства: нові правила. URL: http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA012205 (дата звернення 14.02.2020).
5. Чого чекати від нового кодексу з процедур банкрутства: головне і важливе від Сергія Жукова. URL: <https://bankruptcy-ua.com/articles/11473> (дата звернення 14.02.2020).

Плетенецька С., к.е.н., доц.,
Університет економіки та права «Крок»,
м.Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ СУБ'ЄКТАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Діяльність суб'єктів господарювання в сучасних реаліях залежить від низки умов, що визначаються як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Забезпеченість підприємця необхідним обсягом фінансових ресурсів свідчить про потенційну можливість фінансувати потребу в будь-якому іншому виді ресурсів. Управління фінансовими ресурсами в ринкових умовах спрямоване на підвищення ринкової вартості й інвестиційної привабливості підприємства. Для формування механізму якісного та ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства, необхідно дотримуватися принципів системності та комплексності, що стає особливо актуальним є у зв'язку із економічною та політичною нестабільністю у світі, глобалізацією бізнесу, збільшенням підприємницьких ризиків та жорсткістю конкуренції. Рівень фінансового потенціалу й умови фінансових ринків розширюють або обмежують можливості формування підприємцями достатнього обсягу фінансових ресурсів. Все це зумовлює необхідність розробки ефективної політики управління фінансовими ресурсами як одного з найважливіших елементів в загальній стратегії діяльності та розвитку бізнесу.